

снення викривальної діяльності на засадах добросовісності.

1. Директива ЄС 2019/1937 про захист осіб, що повідомляють про порушення права Союзу. Режим доступу: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-78-2019-INIT/en/pdf>.

2. Рішення Європейського Суду з прав людини. *Guja v. Moldova* № 14277/04 від 12.02.2008. Режим доступу: http://www.conventious.ru/view_base.php?id=8840.

Юлія Попенко
здобувач вищої освіти
юридичного факультету
науковий керівник:
к.ю.н., доц. **Самотуга А.В.**
доцент кафедри
загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ КОМП'ЮТЕРНОГО ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Для досягнення високого економічного і соціального розвитку держави необхідна наявність міжнародно визнаної системи інтелектуальної власності.

Майже щодня у світі створюються програми для мобільних пристроїв, комп'ютерів та інші продукти програмного забезпечення. Вони можуть приносити користь, популярність, а отже, і чималий дохід для власника авторських прав.

Конституція України від 28 червня 1996 року гарантує кожному громадянину свободу літературної, художньої, наукової і технічної творчості, захист інтелектуальної власності, його авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності [1; 2].

Питання правової охорони комп'ютерного програмного забезпечення є дискусійним у юридичній практиці як України, так і на міжнародному рівні. Тому проблеми цивільно-правового захисту комп'ютерного програмного забезпечення є актуальними і мають велике значення для розвитку науки цивільного права, вдосконалення цивільного законодавства й практики його застосування.

Даною тематикою займаються такі дослідники, як О.Г. Андрощук, І.Н. Антоненко, В.О. Голубєва, Ю.Т. Гульбіна, О.В. Дзера, В.І. Жукова, В.В. Коноваленко, Л.С. Симкіна та ін.

Беручи до уваги правову охорону комп'ютерних програм, наприклад, у Європейському Союзі, варто зазначити, що даний об'єкт, відповідно до Ди-

рективи Європейського Парламенту від 23.04.2009 року № 2009/24/ЄС, має захищатись саме авторським правом як літературний твір [3]. Крім того, Україна є учасницею низки двосторонніх і багатосторонніх міжнародних договорів, які регулюють захист прав інтелектуальної власності, включаючи Угоду про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (ТРИПС) та Угоду про Асоціацію між Україною та ЄС.

На думку деяких дослідників, порівняння комп'ютерних програм із літературними творами є не зовсім коректним. На відміну від літературних творів, текст комп'ютерної програми (вихідний чи об'єктний код) не мають самостійної цінності без можливості їх застосування в комп'ютері. Отже, сприйняття комп'ютерної програми, тобто, власне кажучи, її тексту, відбувається не безпосередньо людиною, а опосередковано, за допомогою комп'ютера [4, с. 25].

Стаття 4 Договору Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право від 20.12.1996 р. також зазначає: «Комп'ютерні програми охороняються як літературні твори в розумінні Статті 2 Бернської конвенції. Така охорона застосовується до комп'ютерних програм незалежно від способу або форми їх вираження» [5].

Варто зазначити, що при захисті комп'ютерної програми важливим є код цієї самої програми і ніщо інше. Авторське право може поширюватися як на всю програму, так і на її частину, захищаються як оприлюднені, так і не оприлюднені програми.

Особа несе відповідальність за порушення авторських прав на комп'ютерне програмне забезпечення у разі якщо вона, діючи у своїх комерційних інтересах, розповсюджує незаконно випущені у світ примірники або сприяє їх виготовленню, а також за умови, що ця особа знала або мала достатні підстави вважати, що діяльність, яку вона здійснює, є незаконною.

Статтею 512 Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачено, що незаконне використання, серед іншого, комп'ютерної програми карається штрафом від 10 до 200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією незаконно виготовлених програм [6].

На жаль, в Україні власники та автори програмного забезпечення дуже рідко звертаються до суду за захистом своїх прав. Причиною цього є недосконалість законодавства, дуже мало судової практики з цієї категорії справ, на відміну від США, Японії та країн ЄС, де на досить високому рівні відбувається судовий захист та ефективна боротьба з комп'ютерним «піратством».

Тож, як вважаємо, фахівці з нашої країни повинні дослідити судову практику та законодавство провідних держав для вдосконалення національного законодавства та практики його застосування у сфері створення та використання комп'ютерного програмного забезпечення. Більше того, запровадження дієвого механізму захисту авторського права та суміжних прав у розглянутій галузі гальмується відсутністю в Україні Вищого спеціалізованого

суду з питань інтелектуальної власності, створення якого передбачено Законом України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 р. [7] та іншими підзаконними нормативними актами України, виданими вже після його прийняття.

1. Конституція України: станом на 22.03.2021 р.: відповідає офіц. тексту. Харків: Право, 2016. 82 с.

2. Конституція України: наук.-практ. коментар/редкол.: В.Я.Тацій (голова) та ін. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2012.

3. Директива 2009/24/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2009 р. про правову охорону комп'ютерних програм (Офіційний вісник ЄС, L 111, 5 травня 2009 р., с. 16-22).

4. Красноступ Г. Особливості цивільноправової системи захисту комп'ютерних програм в Україні / Правове, нормативне та метрологічне забезпечення системи захисту інформації в Україні. 2004. Вип. 9.

5. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право, прийнятий Дипломатичною конференцією 20 грудня 1996 року та положення Бернської конвенції (1971 р.), на які містяться посилання у Договорі (Договір ВОІВ про авторське право) (1996). URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_770.

6. Кодекс України про адміністративні правопорушення: станом на 22.03.2021 р.: відповідає офіц. тексту. Харків: Право, 2017.

7. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 31, ст. 545.

Анна Ночовка,
учениця групи 11-1
КЗО «Фінансово-економічний ліцей
наукового спрямування
при Університеті митної справи та фінансів»
Дніпровської міської ради

Науковий керівник:
д.ю.н., проф. **Наливайко Л. Р.,**
професор кафедри
загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПОЗИТИВНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ДЕРЖАВИ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДИСКРИМІНАЦІЇ В УКРАЇНІ

Людина, її життя та здоров'я, честь та гідність – найвища соціальна цінність будь-якої демократичної та правової держави. Для України охорона та захист зазначених прав має фундаментальний характер. До того ж, особливу